

Վերջացնելով Մարտիրոսի հասարակութեան նկարագրութիւնը, պէտք է նկատենք որ Փոռ, Ազատակ, Փաշալու, Սոյլան և Դաշալի գիւղերի բնակիչները, մասամբ և Մարտիրոս գիւղի, շփուելով ռուսական տարրի հետ, իւրացրել են և իւրացնում են հետզհետէ նրա սովորութիւնները, վարք ու բարքը կայլն։ Օրինակ, իգական անունները ռուսացնելով, պոչերին կպցնում են «ուշկայ» և «ինկայ» մասնիկները.—Աննա—Աննուշկայ, Վառվառէ—Վառինկայ կայլն, նոյնպէս էլ արական անունները, — Յովհաննէսին անուանում են Վանո, Գէորգին—Եգոր, Կարապետին—Գերասիմ կայլն։ Ոստակցութեան մէջ գործ են ածում ռուս բառեր, օրինակ. տօ լաճ, «սըմալարը կիպիտ» էլէ, արարան «զապրագատ» արինք. քաշեց պաչի մի սհաթ» կայլն։ Փողոցներում, ու խնջոյքներում լսում է նրանց ախորժակով ու ջրալի պատմութիւնը Ռուսաստանի բուֆէտների, ստանցիանների, տրաքտիրների, բարիշնանների, հասարակաց տների մասին կայլն։

Պանդխտութեան մասին գաղափար են տալիս հետեւեալ թուերը.

Միայն 1903 թուին բացակայել են Փոռից 128 հոգի, Փաշալուից 105 հոգի, Մարտիրոսից 142 հ. և Ազատակից 129 հոգի. ընդամենը 504 հոգի։

Վայոց Ձորի միւս հասարակութիւնների հետ ծանօթանալը թողնենք ապագային։

Մ. Տ.—Ա.

✱
* *

Աղբիւրի մէջ մի մարալ
Շուքն է տեսեր եղնիկին
Ու ման կու գայ միալար
Մուրիկ-մուրիկ եղնիկին։

Էն եղնիկն էլ երազին
Մարալի ձէնն է առեր
Ու ման կու գայ մարալին
Մուրիկ-մուրիկ զօր-գիշեր...

ԱՒ. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ